

Informacijska pismenost i razvoj kritičkog mišljenja

Informacijska pismenost in razvoj kritičnega mišljenja

Prof. dr. sc. Ivanka Stričević

Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti, istricev@unizd.hr

Ivana Perić, prof. i dipl. knjiž., OŠ Petra Preradovića, Zadar, iprelasperic@gmail.com

Kongres ZBDS, Podčetrtek, 27. - 29. 9. 2017.

Predstavitev na *29. Proljetnoj školi školskih knjižničara*,
Trogir, 6.- 8.4. 2017.

Organizator: Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo
znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Prihodnost zaposlovanja

Occupation	Probability of massive reduction of occupation by 2030
Telemarketers	99%
Accountants & Auditors	94%
Retail Salespersons	92%
Real Estate Sales Agents	86%
Structural Iron and Steel Workers...	83%
...	...
Machinists	65%
Audio and Video Technicians	55%
Taxi drivers/drivers	55%
...	...
Firefighters	17%
Chemical Engineers	2%
Music Directors and Composers	1.6%
Marine Engineers - Naval	1.0%
Architects	0.8%
Clergy	0.8%
Athletic Trainers	0.7%
Dentists	0.4%
...	...

Source: Bureau of labor statistics, the Future of Employment (Frey & Osborne, 2013)

Veščine za prihodnost

Top 10 skills

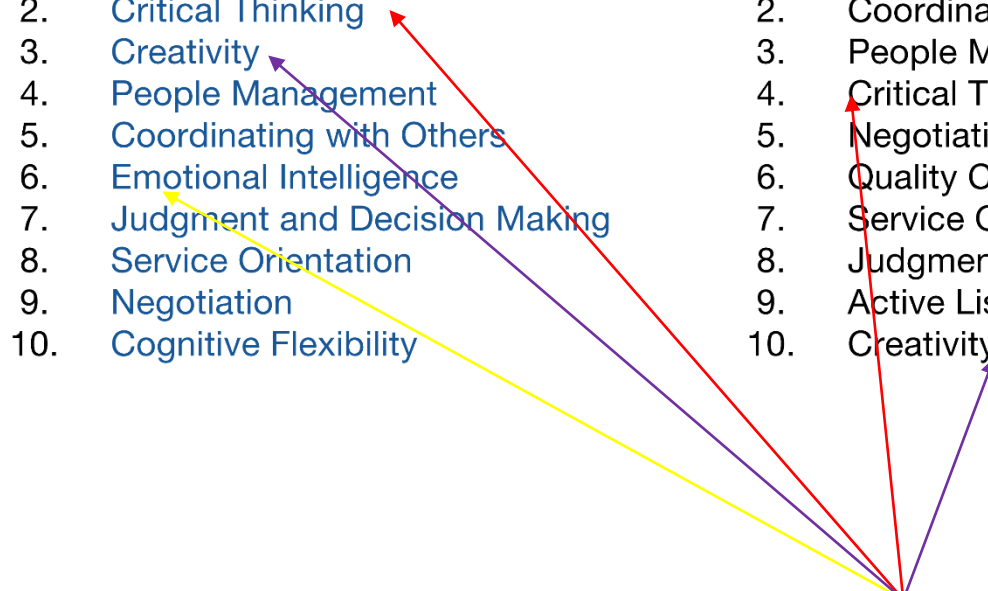
COMMITTED TO
IMPROVING THE STATE
OF THE WORLD

in 2020

1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking
3. Creativity
4. People Management
5. Coordinating with Others
6. Emotional Intelligence
7. Judgment and Decision Making
8. Service Orientation
9. Negotiation
10. Cognitive Flexibility

in 2015

1. Complex Problem Solving
2. Coordinating with Others
3. People Management
4. Critical Thinking
5. Negotiation
6. Quality Control
7. Service Orientation
8. Judgment and Decision Making
9. Active Listening
10. Creativity

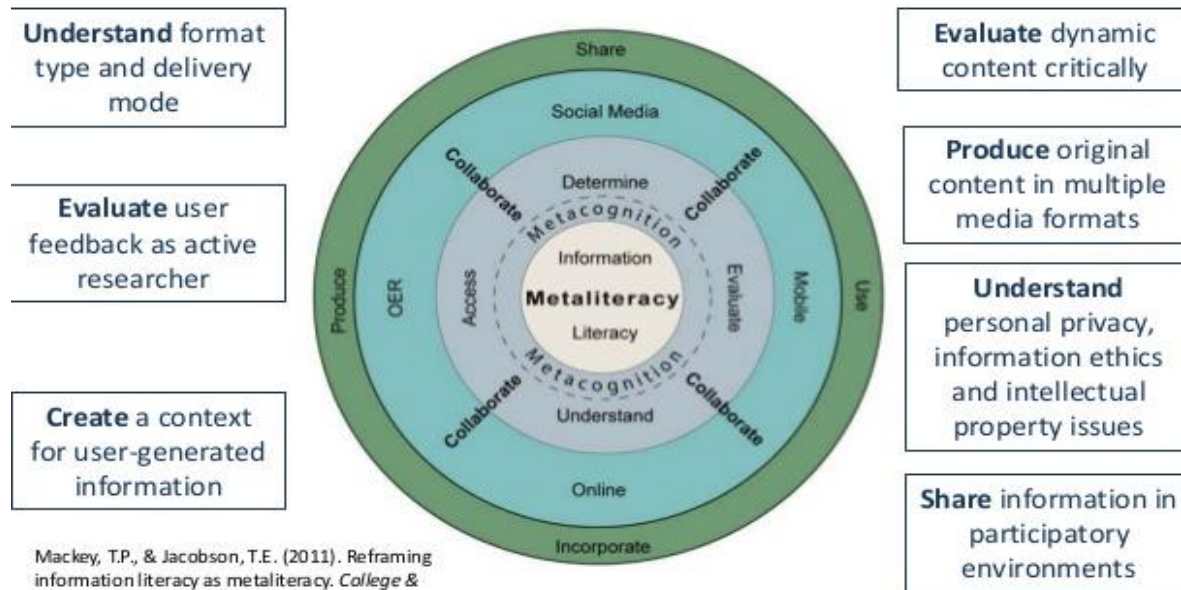
Pogled nazaj in naprej

- ▶ 1974.
 - ▶ IP – nove veščine, potrebne za reševanje problemov na delovnem mestu glede na tehnologije, ki spreminjajo naravo dela
 - ▶ 80-ta leta prejšnjega stoletja
 - ▶ Veščine je treba poučevati
 - ▶ V središče pride področje izobraževanja
 - ▶ Standardizacija veščin
 - ▶ Dostop, vrednotenje in uporaba informacij in učni dosežki znotraj teh veščin
 - ▶ Dostop – ali je tudi danes primarno vprašanje?
 - ▶ **Kaj delamo z informacijami?**
-

Informacijska pismenost danes

transpismenost, multimodalna pismenost,
nove pismenosti, večkratne pismenosti ...

Metaliteracy (Mackey & Jacobson, 2011)

Mackey, T.P., & Jacobson, T.E. (2011). Reframing information literacy as metaliteracy. *College & Research Libraries*, 72(1), 62-78.

Image retrieved from <http://metaliteracy.cdlibprojects.com/what.htm>

metapismenost =
kritična informacijska
pismenost (Elmborg)

↓
razvoj kritične
ozaveščenosti, v toku
katere učenci prevzemajo
kontrolno nad svojim
življenjem in aktivnim
učanjem

Informacijska pismenost je metapismenost za digitalno dobo, ker vključuje mišljenje višjega nivoja, potrebno za uporabo večkratnih tipov dokumentov skozi različne formate medijev v sodelovalnem okolju

Učenec v 21. stoletju

▶ Tisti, ki išče informacije

- ne samo določiti, katera informacija je potrebna, temveč razmišljati tudi o formatu in načinu deljenja informacij

▶ Učenec v raziskovalnem učenju

- razumeti vrsto formata in kako funkcionira v interaktivnem okolju družbenih medijev in mrež
 - ... da lahko razmišlja o vsebini in jo umesti v kontekst
-

-
- ▶ **Evalvacija informacij** postaja konstanta v celotnem raziskovalnem procesu, ki upošteva vsebino in format ter ustvarjanje in deljenje novega znanja

- ▶ **Učenje se usmerja v afektivno področje in razvoj odnosa do učenja**, pri čemer je nujno sodelovanje učiteljev in knjižničarjev
-

Aktivno učenje in oseba, ki kritično razmišlja

▶ Oseba, ki kritično razmišlja (Ennis)

- ▶ Je odprtega uma
- ▶ Trudi se biti informirana
- ▶ Preverja verodostojnost virov
- ▶ Razlikuje predpostavke, razloge in zaključke
- ▶ Ocenjuje kvaliteto argumentov
- ▶ Lahko razvije in zagovarja logični pogled
- ▶ Postavlja primerna pojasnjevalna vprašanja
- ▶ Formulira hipoteze in načrtuje preverjanja
- ▶ Upošteva kontekst
- ▶ Zaključke oblikuje previdno
- ▶ Vse to integrira, kadar sprejema odločitve

KLJUČNO ZA:

- Razmišljanje o informacijskem problemu
- Vrednotenje informacij
- Ustvarjanje znanja na osnovi informacij
- Deljenje informacij z drugimi

**svjestan, a ne slučajjan
proces**

▶ *vodeno raziskovalno učenje* (Kuhlthau – Guided inquiry)

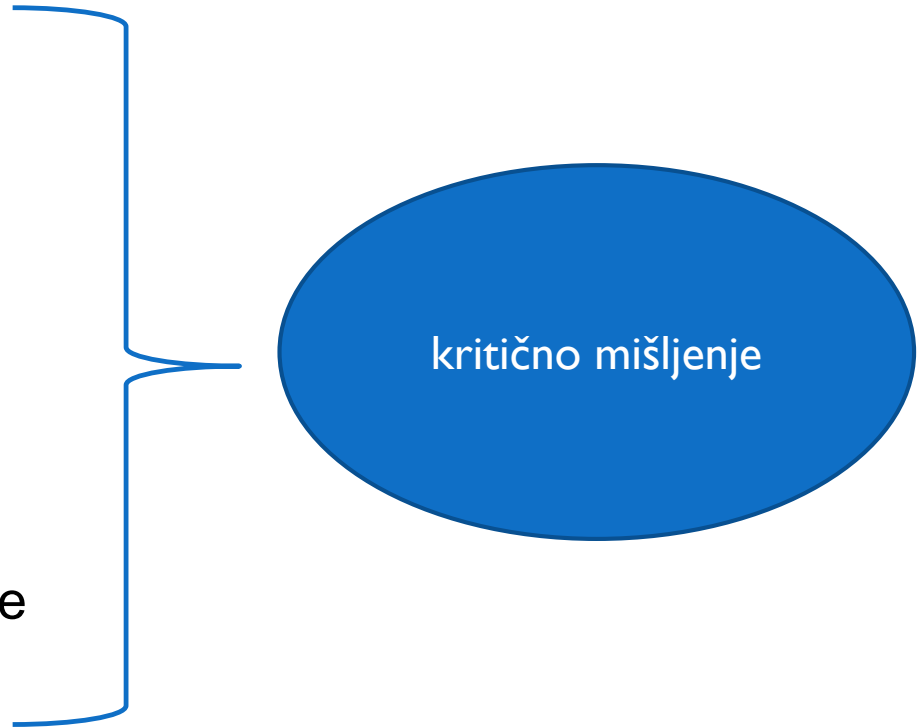
KWL / VŽN okvir in metoda

Kaj vem, kaj želim vedeti, kaj sem se naučil

kako bom našel, kako bom delil, kar sem se naučil, kaj bom storil naslednjič

Veščine mišljenja višjega nivoja

- ▶ Razmišljanje
- ▶ Izbiranje
- ▶ Spraševanje
- ▶ Analiza
- ▶ Sinteza
- ▶ Primerjanje
- ▶ Logično mišljenje
- ▶ Argumentirano zaključevanje
- ▶ Kreacija

kritično mišljenje

Razlika med najdenjem dejstev in globokim razumevanjem

najdenje dejstev

- ponavljanje dejstev
- reproduciranje na osnovi zbranih informacij

- vloga knjižnice je pri informacijskih virih in iskanju

globoko razumevanje

- Razmišljajo in se učijo na osnovi zbranih informacij

- vloga knjižnice je pri procesiranju informacij, refleksivnem razmišljanju in ustvarjanju
-

▶ **Stare izobraževalne paradigme** – *fotokopirno učenje*

Merjenje učinka

- Količina zapomnjenega in prenesenega

▶ **Nove izobraževalne paradigme** – *zavestno in odgovorno ravnanje z informacijami v učnih skupnostih*

Merjenje učinka

- Rezultati, ki kažejo usposobljenost za upravljanje z lastnim učenjem
- Usposobljenost za uporabo, ustvarjanje in deljenje informacij, pri čemer se upošteva tako vsebina kot format in kontekst

Šolska knjižnica

- ▶ „Ne knjižnica v školi, nego šola v knjižnici” (Henri)

↓

usmerjenost na vire in
dostop

↓

usmerjenost na „kaj se z
informacijami počne”
- od dojetanja raziskovalnega problema,
ocene in vrednotenja do ustvarjanja novega
znanja na osnovi informacij

↑

veščine
mišljenja
nižjega
nivoja

↑

veščine
mišljenja
višjega
nivoja

—

samoozaveščanje učenja v bogatem digitalnem okolju se ne dogaja samo po sebi

Hvala!
